

ת"פ 65771/12 - מדינת ישראל נגד ענת דין

בית משפט השלום בבאר שבע

ת"פ 19-12-65771 מדינת ישראל נ' דין (עציה)
בפני כב' השופט איתן ברסלר-גונן, סגן נשיא
מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד דניאל גלעד
מראשינה
נגד
ענת דין (עציה) ע"י ב"כ עו"ד מיכה גבאי
נאשמה

החלטה

הבקשה והركע לה

1. בפני בקשה מטעם המאשימה, לאפשר לה להעיד, במסגרת פרשת העונש, את בנו של המתalon, הנמצא בארה"ב, באמצעות הייעודות חזותית [וידאו קונפרנס], נוכח שאינו יכול הגיע לישראל בשל סגירת השמיים עקב מצב החירום [בגין נגיף קורונה החדש].
2. ברקע הדברים הרשעתה של הנאשמת [הכרעת הדין מיום 21.5.2020] בשורה של עבירות מרמה, גנבה, זיופ ושימוש במסמר מזויף. בתמצית, עוסקת ההחלטה ולמעשה גם כתוב האישום המתוקן בעבירות מרמה וגנבה שביצעה הנאשمة כלפי המתalon שהוא כiom בן 84 והוא עיוור ואף סיודי והוא הסטייע בנאשمت ובאחרת לסייע לו.
3. הדיון קבוע לצורך שמיית עדותו של המתalon במסגרת **פרשת הטיעונים לעונש**. בדיון הראשון שנקבע לשם כך לא הובאה הנאשמת להיכל המשפט ועל כן הדיון נדחה. למועד החדש לא יכול היה המתalon בעצמו להגיע כיוון שהוא מאושפז.

הבקשה המקורית

4. הבקשה דן, להעיד את בנו של המתalon, במסגרת פרשת העונש, אינה חדשה ולמעשה הועלתה כבר ביום 16.6.2020 [ביחס לדין שהיה קבוע במקור ליום 17.6.2020]. במסגרת אותה בקשה, עתירה המאשימה כי בית המשפט יעשה שימוש בסמכותו הטבעה לפי סעיף 3 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1982 [להלן: "החסד פ"] ויאפשר העדת בנו של המתalon, **"שלווה ומלווה את אביו לאור כל הילין והוא מעוניין להשתתף בדיון לעניין העונש... ולומר את דברו."**

בקשה זו לא הייתה מבוססת, ובדיון ביום 2.7.2020 טען ב"כ המאשימה כי הסמכות מצויה בסעיף 110 בחוק בתי המשפט. נטען כי בנו של המתalon היה דמות מרכזית ביותר, וב"כ המאשימה הפנה לאפשרותה קיימת לכך בהילין האזרחי ולפסיקה, לפיה אנו בעידן מודרני והמציאות הטכנולוגיים מאפשרים לבית המשפט להתרשם מעדים גם באמצעות חזותים מרוחק, והתקופה الأخيرة לימדה אותנו שלא רק שבית המשפט יכול להתרשם מכך, אלא שהוא מתאים להילין.

לטענת ב"כ המאשימה, תכלית העדות היא שהבן יUID על הנזק שנגרם לאביו ובאופן ישיר ועקיף למשפחה. נטען כי

על אף שכתב האישום המתוון אומד את הנזק הכלכלי, הרי שהפגיעה נגרמה גם למי שטיפל בנפגע העבירה ולמי שאחראי לו, ובמקרה שלפנינו מדובר על אדם נכה, עיוור, נצול שואה, שתלי' בסובבים אותו. נתן כי בנו של המתלוון חי אمنם בארצות הברית ומרוחק מאביו, אך הוא מטפל בעניינו, כפי שנכתב בסעיף 7 בכתב האישום. לטענת ב"כ המשימה עדותו של הבן, לצד עדות המתלוון עצמו, תיתן מבט רחב וכולל שיאפשר להתרשם מהנזק שנגרם למתלוון.

תשובה הנאשמה ביום 2.7.2020

5. הסניגור הבהיר כי גם אם בנו של המתלוון היה נוכח באולם, הוא היה מתנגד לעדותו. לטענתו, סעיף 2 בחוק **זכויות נפגעי עבירה**, תשס"א - 2001 [להלן: **חוק זכויות נפגעי עבירה**] מגדר את נפגע העבירה ובנו של נפגע העבירה אינם מנוי בו בנסיבות דנן. נתן כי אכן לא בחלוקת שבנו של המתלוון הוא שגילה את העבירה וכן גם נסיבותיו הרפואיות של המתלוון עצמו, שיש לו יכולת פחת טובה להביע את עצמו אך עדין אפשרי. נתן כי בשונה מудוי אופי מטעם הנאשם, הרי למדינה אין זכות כזו>ZOLAT נפגע העבירה. לטענת הסניגור, העד אינו יכול להעיד על עובדות המוסכמות בין הצדדים.

עמדת משפט המתלוון כפי שהובעה ביום 2.7.2020

6. בדין נכח גם עו"ד לימור רוט-חזן אשר מייצגת את נפגע העבירה ומשפחותו. לטענתה, בנו של המתלוון הוא שחשף את העבירות והיה עד לכל ההתרחשות שחוללה הנאשמה, והוא מעוניין להיעד על מצבו הנפשי של המתלוון ותגובהו הקשה לאחר גילוי העבירות שביצעה המתלוון שהיתה בת בית אצלו. לטענתה, ישנה חשיבות להביא את הדברים שנבעו ואירעו לאחר אירועי כתוב האישום והם לא רשומים בו, מעוניינים בגילוי ובמצבו שהנפשי של המתלוון.

נתן כי אין כוונה להביא את בנו של נפגע העבירה כדי להוכיח דברים שהנאשמה הודה בהם, אלא להציג תמונה מלאה, ולהראות נסיבות שלא כתובות בכתב האישום ויש להן השלכה על העונש, כגון תגובהו של הנפגע העבירה לגילוי אירועי המרמה.

ההחלטה הקודמת מיום 2.7.2020

7. ביום 2.7.2020 קבעתי כי הגם שיכל ויש מקום לאפשר גם למי שהוא עד להתרחשות הנזק ולהתגשות הנזק להיעד, וזאת ככל שלא ניתנה הזדמנות לעשות זאת במסגרת שמיעת הראיות (וגם המצב בענייננו), הרי שבכל מקרה לא ניתן לצאת מהמסגרת העובדתית של כתוב האישום ולהוסיף נזקים ממשמעותם שרואו היה שיוופיעו בכתב האישום, וזאת כעולה מסעיף 40(ב)(1) סיפה + 40(ב)(2) בחוק העונשין.

התיחסתי פסיקה אליה הפנה ב"כ המשימה וקבעתי כי בהליך הפלילי, בוודאי כאשר עולה מדברי ב"כ המשפה כי מצופה שבית המשפט יקבע את עצמת הנזק על סמך אותה עדות, שאין מקום לאפשר את העדות באמצעות החזותי, בוודאי כאשר הדברים אינם מוסכמים או כאשר נפגע העבירה יכול להיעד על הנזקים עצמו. על כן, לא אפשרתי באותה עת את עדותו של בנו של נפגע העבירה באמצעות הויעוד החזותי. עם זאת, אפשרתי לפרק ליטות לננות ולהציג על מקור סמכות אחר מעוגן יותר.

הבקשה העדכנית

8. ביום 15.7.2020 הגישה המאשימה בקשה מפורטת יותר לגביות עדותם של בנו של המתלון באמצעות ויעוד חזותי.

נטען כי העדות חיונית וחשובה לצורך הטייעונים לעונש והבנת הנזקים שגרמה להם הנאשמה באופן ישיר ועקיף, לרבות נזקים פוטנציאליים. לטענת ב"כ המאשימה, אין תחליף לעדות הבן כיוון שנפגע העבירה הוא עיוור ומכוון מוגבלותו אינו מודיע למלוא הנזקים, כיוון שהוא מסתמן על בנו. נטען כי העדות תועיל לבירור שאלות הנוגעות למשפט בהקשר לנזקים שנגרמו למתלון ולבן, וכפועל יוצא מכך אפשר תAFX' את ההכרעה המתחשבת מכלול הנתונים הקיימים לעניין.

באשר למקור הסמכות, טען ב"כ המאשימה כי גם שהכל הוא שעד ימסור עדותם באולם בית המשפט, עדין מכיר הדיין באפשרות לגבות ראיות גם באמצעות הייעודות חזותית. כך למשל, הפנה ב"כ המאשימה לסעיף 47 בחוק עצרה משפטית בין מדינות, תשנ"ח - 1998 [להלן: "**חוק העזרה המשפטית**"] ולתקנה 15 בתקנות עצרה משפטית בין מדינות, תשנ"ט - 1999 [להלן: "**תקנות העזרה המשפטית**"].

ב"כ המאשימה הפנה למספר החלטות מבית המשפט המחויז, שאפשרו גם העדת עדים מהותיים לשלב בירור האשמה, נוכח חוסר רצונו של העד להגיע למשפט.

9. ניתנה כמקובל זכות תגובה לסניגור. הוא שב על טיעונו ואף הרחיבם תוך התייחסות לבקשת העדכנית ולפסקה שהובאה על ידי המאשימה. לטענת הסניגור, אין לאפשר העדתו של העד המבוקש, לא בהיעודות חזותית ולא בכלל.

לטענת הסניגור, סעיפי החקיקוק עליהם נשענת המאשימה [לפי חוק העזרה המשפטית] אינם רלבנטיים נוכח שאין מדובר בהעתה עד לצורך הוכחת עובדות לכתב האישום או לכתב התביעה. לשיטת הסניגור העד לא יכול לקדם שום פרמטר לעונש בלבד להביע כאס ורצון לנקמה. הסניגור הצבע על כך שבכל המקרים בהם הורתה עדות בהיעודות חזותית, היה זה לצורך בירור האשמה, ובמקרה שלפנינו מתבקש העדתו של הבן לאחר הכרעת דין לצורך הוכחת עובדות מוסכמת על הצדדים.

ההכרעה

10. ראשית לעניין ההחלטה המקורי:

אכן, לא התרתי את הבקשה בישיבה הקודמת. הבקשה הייתה דלה, ללא אסמכתאות ולא שכנו. עיקרה היה בהצבעתה של המאשימה על האפשרות הטכנולוגית להיעודות החזותית, כמקור סמכות ומקור לעשות העדות מקובלות כשלעצמה. עם זאת, השארתי את העניין "בצריך עיון" כדי לאפשר למאשימה לשכנע את בית המשפט תוך הצבעה על מקורות סמכות נוספים.

ככל עניין שבסדר דין, ראשי בית המשפט לשנות דעתו במהלך המשפט ועדיפה דרך זו על פני קיבעון הגורר עמו טעות משפטית. משכך, מצאתי לשקל שוב את עמדתי, לאחר שקיבלת טיעוני הצדדים באופן מפורט בכתב.

11. אין מחלוקת כי הדרך הטובה והיעילה ביותר ל渴בל עדות ולהתרשם מהעדים היא על דוכן העדים באולם בית המשפט. הקרבה שבין העדות לשופט או למקבל את ההחלטה היא המקנה את מרבית המשקל לעדות, כפי שנאמר במקורותינו בטרם נשפטו אנשי בבל: "**וניד וההו לראות את העיר ואת המגדל אשר בנו בני אדם**" [בראשית יא, ה'], ובטרם חריצת דינם של אנשי סdom ועמורה: "**אברה בָּא וְאֶרְאָה פְּכַצְּעַקְמָה הַבָּא אֵלִי**"

עשוי כליה ואם לא אזעה [בראשית יח, כא].

ועדיין, גם לכל זה של הערכת העדות מקרוב, קיימים סיגים. כך למשל מכיר המשפט בתצהירים, ומכיר גם במקרים מסוימים בעדות על עדות OCD.

במקרה סמוך, הצביעה המאשינה על סעיף 47 בחוק העזרה המשפטית. סעיף זה קובע כי-

"הרשota רשאית להגיש למדינה אחרת בקשה לגבית ראיות, לרבות העברת חפץ לצורך הצגתו בישראל, אם בית המשפט אישר שהראיות דרשות לצורך הליך משפטי בישראל; לעניין סעיף זה, ואם הבקשה היא בשל הליך תלוי ועומד, "בית משפט" - בית המשפט הדן בהליך הקשור לבקשתה".

לטעמי, ספק אם זהו מקור הסמכות לעניינינו, שעה שאנו בקשה לאקו"ף על העד את העדות. תכלית סעיף זה הינה לעשות שימוש במדינה האחרת לשם סיוע לרשות ה התביעה כאן [ולהיפך] ואין העניין ברכצונו העצמאי של בעל דין לבקש להיעיד מרוחק, רק בשל הימצאו בחו"ל. טרם עשית שימוש בסעיף זה, יש לעמוד בפרוצדורה הקבועה בו ואין ספק כי הליך זה לא התקיים בעניינינו, שהרי הבקשה אינה להתריר פניה למדינה אחרת לשם הסדרת התנאים לגבית העדות [השו: חוות דעתה של כב' השופטת א. חיות (כתוארה אז) ברע"א 3810/06 **דורי את צ'קובסקי בניה והשקעות בע"מ נ ג דשטיין**, פ"ד סב(3), 175 (2007)].

לטעמי גם תקנה 15 בתקנות העזרה המשפטית אינה מקור עצמאי לסמכות, כיוון שעניינה **תנאים** לעצם גבייתה של העדות [ראו למשל לישום הנכון בתפ"ח (ח') 14-05-2015 **מדינת ישראל נ' מיכאל בן שושן** (31.5.2015)]. שם קיבלה המאשינה את אישור בית המשפט לשם הפניה למדינת צרפת כדי לעשות את הדרוש להסדרת העדות].

12. אציין כי המשפט הפלילי מכיר באפשרות שעדות שנגבהה בחו"ל תוגש במשפט פלילי בישראל, וזאת בהתאם לסעיף 14 בפקודת הראיות [נוסח חדש], תש"א - 1971.

המשפט הפלילי מכיר גם באפשרות לעשות שימוש במצולמות וידאו לשם גביה עדות מחוץ לאולם בית המשפט בנסיבות מסוימות, תוך איזון בין האינטרס של ההגנה על הקורבן להבטחת הזכויות הדינומיות של הנאשם [ראו למשל הסמכות לגבות את עדותו של מתלוון בעירת מין או בעירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות באמצעות תלוייה במועל סגור [סעיף 2 בחוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים), תש"ח-1957 ותקנה 4(א) בתקנות לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים) (גביה עדות מתלוון בשל עיראת מין שלא בפני הנאים), תשנ"ז-1996)]. בהקשר זה, אין עליה השאלה דזוקא לגבי מקוםו של העד, האם במקום אחר במדינה או במדינת חוץ.

13. כאמור, אין מחלוקת כי דרך המלך היא שמיית העד על דוכן העדים באולם בית המשפט, אולם נכון האמצעים הטכנולוגיים הקיימים היום, המאפשרים לבית המשפט להתרשם מן העד באופן ישיר, אף לפקס על חקירותו ולכוונה בזמן אמיתי, כך שבית המשפט יכול לקבל תמורה ברורה ולהתרשם מהעד ומהעדות, נראה כי במקרים בהם אין אפשרות להביא את העד לבית המשפט, יש להתריר את העדות באמצעות היעודות חזותית. ראו גם ת"פ (מחוזי ת"א) 40123/04 **מדינת ישראל נ' גונן שגב** (19.01.2005), שם עניין היה בעדים במהלך הבירור העובדתי של המשפט [פרשת ההוכחות], ובית המשפט נדרש לשאלת האם לאשר את ההליך לפי סעיף 47 בחוק העזרה המשפטית. נפסק, ע"י כב' השופט א. שחם] כי -

"אכן, עדיפה על הכל האפשרות כי העדים יביעו לישראל ויתיצבו בבית המשפט, לצורך מסירת עדותם. ואולם, משכלו כל הקיין ואפשרות זו אינה עומדת על הפרק - יש להעדר את הרע במיומו, ולגבות העדות בדרך של עידות ידאו."

נזכיר, כי גם באותו מקרה עלתה השאלה האם לאקו"ף על העדים את הגעתם לארץ.

ברע"א 3810/06 **דורי נ ג דשטיין** (24.9.2007) נדונה השאלה האם להתר שמיית עד באמצעות היעודות חזותית. מדובר היה בהליך אזרחי ובית המשפט לא התר את הבקשה לשמעו את העד בהיעודות חזותית. עם זאת, הבדיקה הייתה קונקרטית לוגפו של עניין והוא נבנה באספקטדריה של צרכי העדות הספציפית למשפט ומידת מרכזיותה של העדות לצורך הכרעה בהליך. אדרבא, שלושת השופטים היו בדעה כי אין לשלול אפשרות זו, במקרים המתאים.

בת"פ (מחוזי ת"א) 44939-12-18 **מדינת ישראל נ' שמיט ואח'** (4.2.2020) נדונה בקשה של המאשימה להעיד עד תביעה, במהלך הבירור העובדתי, באמצעות היעודות חזותית, מן הטעם שהעד סירב להגיע לישראל. נפסק [כב' השופט מרדיי לוי] כי במקרים המתאים אין לשלול אפשרות של היעודות חזותית כאשר קיים טעם סביר לאי הגעתו של העד לישראל.

בתפ"ח (ת"א) 17-03-53698 **מדינת ישראל נ' בן-דוד** (22.1.2019) נדונה בקשה דומה תוך הסתמכות על חוק העזרה המשפטית. נפסק [הרכב כב' השופט ר. בן יוסף] כי-

**"השיקולים שנacho את בית המשפט הם כי פניות המבקש נעשתה בתום לב, כי יש
בידי העדים למסור עדות רלוונטית לשאלות השניות בחלוקת וכי קיימת "סיבה
טובה" המונעת את בואם של העדים מחוץ לארץ".**

14. יוצא, כי אין לשלול גביות עדות באמצעות היעודות חזותית, מקום שבו העד נמצא בחו"ל. גם במשפט הפלילי, ואולם, עדין, יש לאזן את זכותו של הנאשם כי העדות תימסר בפניו ויש לצמצם את האפשרות שבית המשפט לא יוכל להתרשם נוכחה מן העד ומדבריו. משכך, על בית המשפט לבחון את תום הלב שביבקה, את המנייע לאי התיצבות העד בבית המשפט, ואת מידת הרלוונטיות ונחיצותה של העדות לשאלות השניות בחלוקת.

15. במקרה שלפנינו, אין חולק כי העד לא יכול להגיע לישראל, בשל מצב החירום הנובע מגיף קורונה החדש. נתך זה מן המשפט קיים זה מספר חדשים וגם אם הייתה סקרה כי בחולף תקופה "יפתחו השמיים" לטיסות, לאvrן כר כiom ואין בשלב זה לדעת מתי תתאפשר הגעתו של בנו של המתalon לישראל. בעניין זה דזוקא רצונה של הנאשם כי משפטה יתקדם ולא תהיה המתנה כלשה>.

מוכן אני לקבל גם כי הבקשה מוגשת בתום לב. אין טענה אחרת בהקשר זה, אלא טענת הסניגור היא שאין לעד כל מעמד בשלב זה של ההליך.

16. ומהי מידת חשיבותה של העדות במשפט, שהרי מדובר כזכור בבנו של המתalon, ולא במתلون עצמו? כאמור, לטענת ב"כ המאשימה תכלית העדות היא שהבן יעד על הנזק שנגרם לאביו ובאופן ישיר ועקיף למשפחתו, ובהקשר זה, לצד הנזק הכלכלי שפורט בכתב האישום המתוקן, קיימת פגעה גם למי שטיפל בנפגע העבירה ולבנו של המתalon, שלפי סעיף 7 בכתב האישום מטפל בו. נטען כאמור כי העדות תוכל לפרט את הנזק הנפשי שנגרם למאתalon, על ידי עד שראה זאת בפועל [הבן].

17. סעיף 40 בחוק העונשין עוסק בדרך הוכחה של הנسبות הקשורות בביצוע העבירה, וקבע כי -

**40. (א) בית המשפט יקבע כי התקיימו נسبות הקשורות
בביצוע העבירה, על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה.**

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) -

(1) בשלב הטיעונים לעונש, **הנאשם רשאי להביא ראיות מטעמו,**
ובלבך שאין סותרות את הנטען על ידו בשלב בירור האשמה,
והצדדים רשאים להביא ראיות שנקבעו בחיקוק כי יובאו בשלב

זה;

- (2) בית המשפט רשאי, לבקשת אחד מהצדדים, להתריר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות ביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא הייתה אפשרות לטעון לגיבחן בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין.
- (ג) בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מחייבת הקשורה ביצוע העבירה אם היא הוכחה מעבר לספק סביר; בית המשפט יקבע כי התקיימה נסיבה מquivת הקשורה ביצוע העבירה אם היא הוכחה ברמת ההוכחה הנדרשת במשפט אזרחי.
- (ד) בלי לגרוע מהוראת סעיף קטן (ב)(2), הודה הנאשם בעבודות כתוב האישום, בין לאחר שמיעת הראיות ובין לפני כן, יכול כתוב האישום שבו הודה את כל העבודות והנסיבות הקשורות ביצוע העבירה. [הדגשות שלי - א.ב.ג.]

סעיף זה מחדד את האבחנה בין הזכות להביא ראיות לבין הראיות אישור בית המשפט. לנאים זכות להביא ראיות לעניין נסיבות ביצוע העבירה כל עוד אין סותרות את הנטען על ידו בשלב בירור האשמה, ואילו כל אחד מהצדדים, לרבות המאשימה, רשאי להביא ראיות שנקבע בחיקוק כי יובאו בשלב זה. סוג זה של ראיות אין צורך בהסכמה בית המשפט והדברים עולמים מסעיף 40(ב)(1) בחוק העונשין [כך למשל הצהרת נגע עבירה לפי סעיף 18 בחוק זכויות נגע עבירה או תשkieר קרובן לפי סעיף 187 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב - 1987].

אין בכתב האישום כל טענה של פיה הנאשמה גרמה נזק קלשהו לבנו של המתלוון.

עדותם של בנו של המתלוון לא נקבעה בחיקוק כזו שתבא בשלב זה של הטיעונים לעונש. הוא אינו בגדר "נגע" עבירה כהגדתו בחוק זכויות נגע עבירה ומשכך אין לו כל זכות קניה להשמע עמדתו במשפט, מכוח חוק זכויות נגע עבירה.

גם הזכות שיש למTELION עצמו, שהתווע יbia הצהרתי "על כל פגיעה ונזק שנגרמו לו בשל העבירה, לרבות נזק גופו, נזק נפשו או נזק לרכוש" על מנת שזו תימסר לבית המשפט בדיון בשלב הטיעונים לעונש [סעיף 18 בחוק זכויות נגע עבירה], אינה מסורה לבנו של המתלוון, אלא על פי חיקוק זה רק למTELION.

18. ועודין, רשאי בית המשפט להתריר את עדותם של הבן לפי סעיף 40(ב)(2) בחוק העונשין, בוודאי כאשר לא התנהל משפט במסגרתו יכול היה העד ליתן פרטים רלבנטיים גם לעונש. ואולם, גם בהקשר זה, לא ראוי כי טובאנה עובדות חדשות הקשורות לנסיבות ביצוע העבירה, מעבר לאלו שפורטו בכתב האישום.

אזכיר, כי כתב האישום בו הודהה הנאשמת הינו כתב אישום שנוסח בשנותך על ידי שני הצדדים במסגרת של דין מוקדמי במופיעני גישור שנעשה בין כתלי בית המשפט. הצדדים דקו בפרטיו העובדות, הוסיפו וגרעו ביחס לכתב האישום המקורי שהוגש, הכל על מנת לאפשר הודהה של הנאשמת בכתב אישום מתוקן, מבלי כМОון כל הסכמה לגבי העונש. רצונה של התביעה כתע, להוסיף ולהוכיח עובדות חדשות שענין נסיבות הקשורות ביצוע העבירה אינה עולה בקנה אחד עם הרצון שבHALIK שול מ"מ זהה יוכנסו כל העובדות הקשורות ביצוע העבירה.

טרם תיקון 313 בחוק העונשין התייחס בית המשפט העליון לשאלת הנסיבות המחייבות הקשורות ביצוע העבירה, וקבע כי נכון שאלות יכולו במסגרת כתב האישום [ראו: רע"פ 9718/04 מדינת ישראל נ' נוארה]. (22.5.2008)

כiom, לאחר תיקון 113 וכעולה מנוסחו של סעיף 40*(ד)* בחוק העונשין, העיקרון מחייב לצמצם את האפשרות של התיעה להביא ראיות הנוגעות לנטיות ביצוע העבירה, בשלב הטיעונים לעונש. גם שאפרשות זו כן קיימת, נכון כי עובדות אלו הקשורות בביצוע העבירה, והמשמעות לדעת המאשימה על מתחם העונש ההולם, יהיו חלק מניסוח כתוב האישום. האפשרות להביא ראיות בשלב המאוחר תציג מקום שבו הייתה סיבה מוצדקת שלא לכלול את אותן עובדות בכתב האישום, או אם לא היו ידועות למאשימה, ובויקר הכוונה לנזק שטרם התגשש אצל נפגע העבירה [ראו לעניין זה מוחמד עלי "על סדר דין וראיות בדרך לקביעת מתחם עונש הולם" **פרק ליט** נד 19 (תשע"ו)].

הוראת סעיף 40*(ד)* בחוק העונשין נועדה לכוון את מנסחי כתב האישום, בוודאי את כתב האישום שהוא פרי הסדר טיעון, לכלול בו את הסכמת הצדדים באשר למערכת עובדות המקירה, ולכבות את בית המשפט למערכת עובדות זו. משכך, לא בנקול ניתן לומר מהצדדים להביא ראייה נוספת שענינה נסיבות הקשורות ביצוע העבירה [השו: ע"פ 2994/12 **זנורי ב' מדינת ישראל** (23.12.2012)]. וראו גם ע"פ 677/14 **דנקנר ב' מדינת ישראל** (17.7.2014) בהתייחס להסדר טיעון שבביסו ניסוח משותף של כתב אישום מוסכם:

"הלכה היא, כי כאשר מתקבלת הودעת הצדדים על הסדר הטיעון, שבמסגרתה השגה הסכמה על העובדות המהוות בסיס לaiושם, מהו הדבר סוף פ██וק מבוחנת יתר הראיות, ואין מקום להתייחס לראיות אחרות אלא בהסכם הצדדים."

וראו גם ע"פ 1548/17 **זיבג ב' מדינת ישראל** (9.8.2017):

"בפסקתנו נקבע כי סעיף 40*(ד)* לחוק העונשין מחייב את הגישה הכללית לפיה על כתב האישום, ובפרט אם מדובר בכתב אישום מותוקן, שהוגש במסגרת הסדר טיעון, לכלול את כל העובדות והנסיבות הרלבנטיות לביצוע העבירה. זאת, במטרה לתחום את הדיון בעניינו של הנאשם, ושלא להפליג למחוות שלא בא זכרם בכתב האישום, או כתב האישום המתווקן לפי העניין... הודהה הנאשם העובדות בכתב האישום, כך נפסק, מבטאת את הסכמתו של הנאשם לעמודות ולנסיבות האמורויות בו, ויש בה משום הצהרה כי אין בעבודות ובנסיבות המתוארות בכתב האישום יותר מאשר עשה (ראו: ע"פ 3667/13 **חטיב ב' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (14.10.2014)). בהתאם לכך, נקבע כי כאשר מדובר בכתב אישום, שהוא תוצר של הסדר טיעון: 'אל לו לבית המשפט להיזקק לעובדות או לנסיבות שלא נכללו בכתב האישום, שבעובדותיו הודה הנאשם'."**

וממש לאחרונה בע"פ 858/20 **ג'ארבאן ב' מדינת ישראל** (2.7.2020):

"כלל, הפירוט העובדתי שבסכתב אישום שתוקן מכח הסדר טיעון, ואשר בו הודה הנאשם, הוא שקובע את התשתית העובדתית והנסיבות המלאה, שעתידה לשמש בסיס לגזר הדין בבית המשפט אינו רשאי להיזקק לעובדות שאין מופיעות בו (ע"פ 2256/17 **חנניאיב ב' מדינת ישראל, [פורסם בנבו] פסקה 17 (8.8.2018)). זאת, מותוק הינה כי הסכמת הצדדים היא שעומדת בסיס כתב האישום המתווקן וכל שינוי או תוספת הנוגעת לנטיות ביצוע העבירה, כפופים לתנאים המחייבים הנוקבים בסעיף 40*(ב)(2)* לחוק."**

19. נזכיר: בעקבות מ"מ בין הצדדים, במסגרת הליך של דיון מוקדמי לפי סעיף 143א בחס"פ, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר טיעון. הודיעתם אפילו באה בכתב, מעבר כאמור בפרוטוקול מיום 21.5.2020 והסכם כי

"בטיור האירועים שבгинם מושעת הנאשמה, לא יחרגו הצדדים מהעובדות שבכתב האישום המתוקן - לא יסתרו אותו ולא יוסיפו עליו", אולם גם הסכימו כי ניתן היה להגיש תסקרים וחווות דעת לפי כל חוק והן הצהרת נפגע על פי סעיף 18 לחוק זכויות נפגעי עבירה [סעיפים 3 ו- 4 להודעת הצדדים על הסדר הטיעון, 7/1]. גם בפרוטוקול עצמו הצדדים הסכימו כי "כל צד יכול להביא ראיותיו בכפוף לדין".

20. בטיעוניה, לא שכנעה המאשימה כי יגרם עיות דין כלשהו אם תימנע עדותו של בנו של המתalonן. אדרבא, עניין הנזק אכן היה במרכז המוח"מ שבין הצדדים וניסוח כתב האישום המתוקן, בהשוואה לזה המקורי מלמד זאת. כל נוספת לנזק שנגרם לבנו של המתalonן [כפי שהתקASH להעיד על כן], לא רק שאינו מוסכם וועמד בנגדו להסכמה הצדדים כאמור בת/1, הבאות היא גם בנגדו לדין כיום, באשר אינו נפגע העבירה עצמה, לא כל שכן כאשר תכילת הוספה עובדות לעניין הנזק שנגרם כתוצאה מביצוע העבירה, מעבר למוסכם בכתב האישום. **בנסיבות אלו, לא מצאתי כל מקום לחרוג משורת הדין ולאפשר את עדותו של בנו של המתalonן. ואדייש, כי תוצאה זו אינה קשורה להימצאותו בחו"ל והוא נכון גם להימצאותו בישראל.**

21. נוכח שלא מצאתי כי עדותו של בנו של המתalonן נחוצה להליך, וממצאתי כי היא אף חריגה מהסעימות הצדדים, בוודאי שלא נכון לאשרה עדות באמצעות הייעודות חזותית, ומשכך בקשתה של המאשימה בהקשר זה נדחתת. ואולם, ולשם השלמת התמונה, אילו הייתה נכון לאפשר את עצם העדות, סבורני כי היא עומדת ב מבחנים שנקבעו, וכי המניעה להתייצבותו של בנו של המתalonן אכן אינה תלולה בו ועל כן הייתה מאשר את העדות באמצעות הייעודות חזותית ישירה. **כאמור, לא מצאתי כי היא נחוצה ומשכך לא נכון לאשרה.**

זכות השתפות מרחוק בדיון

22. על אף דחית בקשתה של המאשימה להעיד את בנו של המתalonן, נכון לטעמי לשקל השתפותו במהלך הדיון, בבחינת "צופה מרחוק".

סעיף 4(ב) בחוק זכויות נפגעי עבירה מורה כי "מתן הזכות לנפגע עבירה שהוא אדם עם מוגבלות יעשה לפי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998". וסעיף 5 בחוק זכויות נפגע עבירה מורה כי "בתי המשפט והרשות, כל אחד בתחוםו, ינקטו צעדים הדרושים להבטחת זכויות נפגע עבירה לפי חוק זה".

סעיף 28 בחוק זכויות נפגעי עבירה מקנה לנפגע העבירה את הזכות להיות אפילו נכון בדיון בבית המשפט הנערר בدلתיים סגורות, וכן זכות "שאדם המלווה אותו, לפי בחרתו, יהיה נכון עמו בדיון כאמור".

תקנה 18(ב) בתקנות זכויות נפגעי עבירה, תשס"ב - 2002 מורה כי "זכויותיו לפי החוק של קטן שטרם מלאו לו 14 שנים או של חסר ישע ניתנות למימוש באמצעות הוראה או אפוטרופוס".

23. זכויות נפגעי העבירה מעוגנים במגוון חוקים שנעודו להסביר ולפשט עבורים את ההליכים להם הם צד בעל כורחם ולידעם בדבר זכויותיהם הקנויות להם, וזאת לאחר שהtabיעה נכנסת בנעילהם. חוקים אלו מתיחסים לכל שלבי ההליך המשפטי כשתכליתם העיקרי היא לאפשר את הזכות לשמעו ולהשמיע דעתו של נפגע העבירה. זכות זו הולכת וגדלה, וכן עדים להtagמשות הדרכים ואמצעים דרך נפגע העבירה יכול למשש את זכותו. ראה גם דבריה של כב' השופטת ע. ארבל בע"פ 08/09150 מדינת ישראל נ' ביטון (23.7.2009) והפסקה המאזכרת שם:

**"בשנים האחרונות הלך והתעצם מעמדו של נפגע העבירה בהליך הפלילי עוד לפני
חקיקתו של חוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001 (להלן: החוק) ובוואדי**

לאחריו. לסוגיות מעמדו של הנפגע, השזורה כחוט השני בכל שלביו של ההליך הפלילי, לא נקבעו גבולות ברורים. עם זאת, מהقتיבת בנושא עולה כי התפיסה הרווחת כוים הינה שנפגע העבירה הינו חלק אינטגרלי, באופן זה או אחר, בשלבים שונים של ההליך הפלילי גם אם אין צד בהליך.

...

באופן כללי צוין כי החוק משקף תפיסה הרואה את תפקידו של הדיון הפלילי כדי שנoud להגן לא רק על החבירה בתור שכזו אלא גם על יחידיה.

כאשר נפגע העבירה הוא גם אדם המתווד עמו מגבלה כלשהי, שاز יש להנגיש לו את ההליך אף מעבר לרגל. זהה העיקרון העומד גם בסיסי חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח-1998 [להלן: "חוק השוויון"], שמטרתו "להגן על כבודו וחירותו של אדם עם מוגבלות, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים, וכן לתת מענה הולם לצרכיו המייחדים באופן שיאפשר לו לחיות את חייו עצמאית מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מיצוי מלא יכולתו". [סעיף 2 לחוק השוויון].

אדם לא יוכל להשתתף באופן מלא ופעיל בהליך המשפטי אם מגבלה כלשהי תקשה עליו להשתתף בו, להביע דעתו באופן מלא או לחוות את ההליך באופן מלא. לשם כך, שומה על החבירה יכולה לחתם מענה הולם לצורכי הקונקרטי הייחודי ולהנגיש ככל שניתן את ההליך. ההנחה אינה רק בהתאם לחוק השוויון ולתקנות לפיו, אלא היא לא פעם מותאמת אישית וספציפית למי שזוקק לה, עד כדי אפילו תפירה דיןית. על כן, שומה גם על בית המשפט לגלות יצירתיות באופן הנגשת ההליך, הכל כמובן מבלי לפגוע בזכויות יתר בעלי הדיון.

כך עולה גם מהגדרת המונח "נגשות" בהתיחס להנאה מהשירות הציבורי, כאמור בסעיף 19א לחוק השוויון:

**נגשות" - אפשרות הגעה למקום, תנואה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות,
קבלת מידע הנitin או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש
בمتkinim והשתתפות בתכניות ובפעולות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני,
מכובד, עצמאי ובתייחודי**

24. במקרה שלפנינו, נפגע העבירה הוא אדם עיוור ואף נתמן. על כך אין מחלוקת והדברים מוסכמים גם במסגרת כתוב האישום. אין טענה לגבי השירותים המנטלית של נפגע העבירהอลם אין ספק כי העיוור אינו חווית כל חווית ההליך כפי זה הרואה אותו. עיוור המגיע לבית המשפט זכאי למלווה שישיע לו, לא רק בהכוונתו לאולם ובמציאות הדרך, אלא לא פחות חשוב - לחוות את ההליך: לדעת בכל רגע נתון מה מתרחש סביבו, ולא פחות חשוב - שהוא מסוגל לאחר הדיון לשוב לביתו **ולעבד את שחווה**. הדברים חשובים עוד יותר בעניינינו שעיה שנפגע העבירה כבר איבד לפחות לבתו **ולעבד את שחווה**. סביר BIOTHER כיCut עיקר אמונה בבני משפחתו וכי הוא מבקש לעבד את ההליך בסיום.

משכך, נcoin היה כמובן לאפשר לנפגע העבירה להיות מלאה בבנו במהלך הדיון. כאמור, בנו יכול לשיע לו בעיבוד ההליך והחויה שחווה במסגרתו, גם לאחר הדיון, זו משמעותה של ההנאה: לאפשר את ההשתתפות השוויונית ביותר, בבחינת עניינים לו.

մשבר הקורונה המונע את הגיעו של האדם הקרוב לנפגע העבירה [בנו] לארץ מחיב יצירתיות בהנחת ההליך לנפגע העבירה ואחת הדרכים היא לאפשר לבנו של נפגע העבירה לצפות בדיון בהיעודות חזותית שהוא "לצד אביו". ואדייש - **לצפות**, בבחינת עניינים לאביו, **ולא להעד עצמוני**, מן הטעמים דלעיל.

בק"ר ינתן לאב בטחון, שקט ואמון כי ההליך מונגע עבורי ככל האפשר.

סוף דבר

אכן, החוק מגביל עקרונית את האפשרות לצלם בבית המשפט [למעט בהסכמה בית המשפט בהתאם לסעיף 7(ב) בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ב - 1984] אולם החוק גם מקנה סמכות לבית המשפט לנ"ג דרך הנראית לו טובה ביותר לעשיית צדק, ככל עניין שאון עליו הוראה בחייבוק [סעיף 3 בחסד"פ].

25. לא נעלם מעני כי משפטתו של נפגע העבריה שכרה את שירותה של עו"ד רוט-ছזן אולם ההליך המשפטי מבקש כי החוויה תהיה קרובה ככל הנימן לבועל הדין ולנפגע העבריה ואין די בהכרח רק ביצוג עורך דין.

26. איןני מתיר את עדותו של מר חי ויינראוב באמצעות וידאו קונפrens אולם אני כן מתיר **השתתפותו** בדיון בדרך זו, **מצופה** ולשם שייח' עם אביו, על מנת לשפר באמצעותו את נגישות הדיון והחויה לאביו, נפגע העבריה, ככל שניתן. זאת, בכפוף להתחייבות הבן כי הדיון אינו מוקלט.

27. המשימה תעשה בתיאום עם המזכירה הראשית את התאמות הנדרשות לשם האמור.

המזכירות תודיע בדחיפות לב"כ הצדדים (גם טלפונית) וכן למזכירה הראשית.

ניתנה היום, כ"ח تموز תש"פ, 20 יולי 2020, בהעדר הצדדים.